

پرونده‌ای درباره صفحات طرفداری باشگاه‌های محبوب کشور در فضای مجازی که انگار هیچ خط قرمزی ندارند

نفرت پراکنی به اسم هواداری

مجید حسین زاده | روزنامه‌نگار

پرونده

نیم فصل اول لیگ برتر به نقطه پایانی اش رسید و این روزها همه تیم‌ها به بررسی و تحلیل نقاط ضعف و قوت شان می‌پردازند تا شروعی توانایی در نیم فصل دوم لیگ برتر داشته باشند. کاش و صدای کاش که مسئولان باشگاه‌های کشور که این روزها بدون وقفه در حال رایزنی برای تقویت نیمکت‌هایشان هستند، فکری به حال روان تماشاگران و طرفداران فوتبال در ایران هم بکنند. آیا آن‌ها می‌دانند که هر کدام از کانال‌ها و پیج‌های هواداری دو تیم مطرح پا تخت بیش از یک میلیون عضو و فالوئر دارند و هیچ نظارتی بر محتوای این کانال‌ها وجود ندارد؟ آیا می‌دانند که توهین‌ها و تهمت‌های بی‌شمار به داور، مسئولان باشگاه‌های دیگر، فدراسیون فوتبال و لقب‌هایی که بر روی تیم رقیب و باز یکنانش می‌گذارند، چه بر سر تفکر و نگرش طرفداران تیم‌شان می‌آورد؟ آیا آن‌ها خبر قتل دونفر به خاطر فوتبال بعد از بازی پرسپولیس و کاشیما را شنیده‌اند که بر نامه ۹۰ گزارش مفصلی درباره آن‌ها پخش کرد؟ در پرونده امروز بعد از مروری اجمالی بر محتوای تلخ‌وزننده کانال‌ها و پیج‌های هواداری، نظریک جامعه‌شناس و روان‌شناس را درباره تأثیرات این خرده فرهنگ نامناسب خواهیم خواند تا دیگر شاهد اتفاقاتی تلخ بین طرفداران فوتبال در کشورمان نباشیم. فوتبال که قرار است یک سرگرمی مناسب برای تخلیه هیجانات مان باشد و بس!

یک جامعه‌شناس درباره تأثیرات بی‌توجهی فدراسیون فوتبال و مسئولان باشگاه‌ها به محتوای کانال‌ها و پیج‌های هواداری می‌گوید

آن چه کانال‌ها و پیج‌های هواداری هر روز به خورد دنبال کنندگان شان می‌دهند

توصیه‌های یک روان‌شناس به هواداران که عضو پرو پاقرص کانال‌های هواداری باشگاه محبوب‌شان هستند

خوار کردن طرفداران رقیب به جای کل‌کل‌های بامزه

به طور قطع، مواجهه با چنین وضعیتی نیازمند کار فرهنگی است اما نباید محدود به برگزاری یک سری مراسم و فعالیت‌های فرهنگی پیش از بازی یا بین دو نیمه شود چرا که چندان اثری بر رفتار هواداران ندارد.

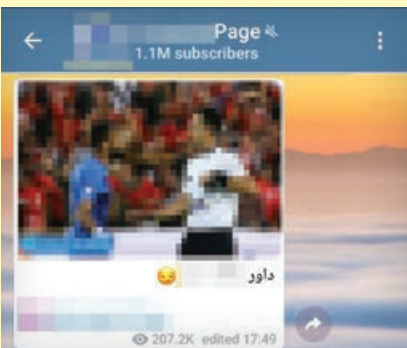
دکتر علیرضا عزی | جامعه‌شناس

برای آن دسته از علاقه‌مندان به فوتبال که مسابقات باشگاه‌های کشورمان را از سال‌های دور دنبال می‌کنند و به قول معروف از آن هواداران قدیمی‌اند که با خاک سکوهای سیمانی سرد ورزشگاه‌ها و بوی کاغذ روزنامه‌های ورزشی بزرگ شده‌اند و کری‌های بامزه قرمز و آبی با دوستان قدیمی را به خاطر دارند که به قول امروزی‌ها بیشتر جنبه فان داشت و برای‌شان یک جور شوخی برای وقت‌گذرانی با دوستان صمیمی تلقی می‌شد، فرهنگ هواداری امروزی طعم تلخ و گزنده‌ای دارد. فرهنگی که در آن قاعده بازی روشن نیست و آن کری‌های بامزه رودررو و کوچه بازاری جای خود را به خصومت‌ها و نفرت پراکنی‌های تلگرامی و اینستاگرامی داده است که در آن‌ها به هر شیوه‌ای تلاش می‌شود که دشمن متخاصم را که اتفاقاً همه چیز- از دولت تا فدراسیون، کمیته داوران و... -را پشتوانه خود دارد، با قدرت کلمات- شما بخوانید فحش، تهمت و افترا- و هر چیز دم دستی که یافت می‌شود، خوار و خفیف کند.

اصرار برای القای توهم توطئه در ذهن هواداران

آن چه در فرهنگ هواداری امروزی حضوری پررنگ دارد، «نظریه توطئه» است یعنی دست‌های پنهانی که می‌کوشند به هر طریق که شده تیم ما را زمین بزنند و تیم مقابل را بالا بکشند و قهرمان کنند. در این میان دولت، فدراسیون و داوران هم مظنونان همیشگی‌اند و همه حتی از مدیرعامل بعضی باشگاه‌ها تا پیش کسوت‌ها و مسئولان فنی تیم‌ها در همین چارچوب اظهار نظر و خوراک خوبی برای مدیران کانال‌های تلگرامی و صفحات اینستاگرامی فراهم می‌کنند تا با کمی چاشنی رسانه‌ای، آتش خشم هواداران را شعله‌ور کنند. در این بین، مدیران کانال‌ها و صفحات هواداری، لابه‌لای نفرت پراکنی و هایشان، تبلیغاتی هم می‌گذارند و درآمدی هم کسب می‌کنند که معلوم نیست پول هایش به جیب چه فرد یا افرادی می‌رود.

تهمت، توهین و توهم توطئه!

مجید حسین زاده- فرقی نمی‌کند که طرفدار استقلال باشید یا پرسپولیس، تراکتور یا سپاهان و... چرا که یک سری مطالب در کانال‌ها و پیج‌های طرفداری همه این باشگاه‌ها یکسان است. معمولاً کانال‌های همه این باشگاه‌ها به محض شکست تیم محبوب‌شان، بدترین فحش‌ها را در وهله اول نثار

داور بازی می‌کنند. داوری که مانند هر بازیکن و مربی ممکن است دچار اشتباه شود. این کانال‌ها از عبارت‌هایی درباره اصل و نسب داور استفاده می‌کنند که خواندنش هر طرفدار منطق را شرمگین می‌کند. به صورت ثابت و تقریباً در همه کانال‌ها و پیج‌های طرفداری، اسم تیم رقیب را به شکل تحقیر آمیزی تغییر داده‌اند. متأسفانه به دلایل اخلاقی، چاپ اسم‌های تغییر کرده این تیم‌ها ممکن نیست اما اگر عضو یکی از این کانال‌ها و پیج‌ها باشید، بدون شک این مسئله را تأیید خواهید کرد. نکته دیگر درباره این صفحات، ایراد نارااحتی روزانه‌شان از مورد حمایت قرار گرفتن دیگر رقبا توسط فدراسیون فوتبال است. این مسئله نیاز به هیچ اتفاق جدیدی هم ندارد. این رئیس فدراسیون فوتبال متولد فلان شهر است و همیشه از تیم‌اش حمایت می‌کند یا وزیر ورزش یک بار در مصاحبه‌ای که ۱۰ سال پیش داشته، گفته که طرفدار فلان تیم است، برای کانال‌های هواداری کافی است تا به مخاطبان‌شان القا کنند

در کشورمان، حتی بعد از شکست یا افت تیم محبوب‌شان به خود می‌گیرند و همه را مقصر می‌دانند تا نپذیرند که شرایط تیم‌شان خوب نیست. شاید بپرسید که چرا افراد متعصب تا این اندازه، حالت دفاعی به خود می‌گیرند؟ بهترین پاسخ «ترس» است. افراد متعصب می‌ترسند که با پذیرش ضعف شدن تیم محبوب‌شان، خود و موجودیت‌شان در معرض خطر قرار گیرد.

در دسرهای عضویت در گروه‌های هواداری

گاهی افراد پس از آن که در گروه قرار می‌گیرند، زمینه بروز تعصب در آن‌ها شکل می‌گیرد و مرتکب رفتارهای ناهنجار می‌شوند. یکی از روان‌شناسان اجتماعی سرشناس معتقد است هر اندازه یک گروه انسجام بیشتری داشته باشد، اعضای آن بیشتر تمایل خواهند داشت که احساس وحدت نظر را حفظ کنند و این کار، آن‌ها را وادار خواهد کرد تا پیشنهادهای مسئول یا اکثریت اعضا را بی‌چون و چرا بپذیرند. در نهایت، برخی گروه‌ها به آن جامی‌رسند که از سر تعصب، تصمیم‌های تأسفیک‌بار و فاجعه‌آمیز می‌گیرند. سنگ انداختن به سمت طرفداران تیم رقیب، فحاشی به عزیزان داور و... اعمالی غیر منطقی و غیر انسانی است که هیچ گاه افراد به تنهایی، آن‌ها را انجام نخواهند داد. این خطر، همه گروه‌های منسجم را تهدید می‌کند. بنابراین اگر طرفداران با مهارت‌های خود کنترلی آشنا نباشند، معلوم نیست که چه بلایی سر خودشان و دیگران می‌آورد.

پیام‌های توهین‌آمیز را فوراً رد کنید

در انتها ذکر این نکته را لازم می‌دانم که در دنیای مجازی از عضویت در گروه‌ها و کانال‌های هواداری که بی‌حساب و کتاب به بقیه می‌تازند و توهین می‌کنند، خودداری کنید. مطالب توهین‌آمیز و هیجانی این گروه‌ها را به هیچ وجه باز نشر ندهید و آن را برای دوستان و آشنایان‌تان که طرفدار تیم رقیب‌تان هستند، فوراً رد کنید چرا که ممکن است همین فوراً باعث افزایش هیجانی تعصب در باره تیم محبوب‌شان شود که طبق آن چه گفته شد با این کار فقط به آن‌ها آسیب رسانده‌اید. در ضمن این کل‌کل‌ها تا زمانی بامزه است که توهین به فرد یا قومی نشود. از شما خواهش می‌کنم که عاشق تیم محبوب‌تان باشید و ولی تعصب کاذب نداشته باشید.

مسلم رومیانی | کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی

شاید تا چند سال پیش که دنیای مجازی این قدر همه گیر و در دسترس نبود، شنیدن خبر قتل یا نزاع‌های دسته جمعی و زد و خورد‌های فیزیکی آن هم به خاطر فوتبال برای فردی قابل باور نبود. بلکه فوتبال روایتی است که هیجان گمشده در زندگی ماشینی و روزمره و یکنواخت انسانی را برای مدتی از میان می‌برد و ما را در داستانی پر شور غرق می‌کند. فوتبال داستانی است که تمام عواطف انسانی از غم، خشم، ناامیدی و بیچارگی تا شادی، پیروزی، هیجان و قدرت را به ما ارزانی می‌دارد اما آسیب‌های پنهان و آشکار بسیاری نیز دارد که گاهی جبران ناپذیر هستند، دقیقاً مانند شنیدن خبر چند قتل در شهرهای مختلف کشور به دنبال تعصبات کاذب فوتبالی که از برنامه نود پخش شد. وقتی از آسیب فوتبال حرف می‌زنیم، روی صحبت ما با هواداران است که به دلیل ناامی و شکست پس از باخت یا افت تیم مورد علاقه‌شان، دچار حالات روان شناختی ناامیدی و استرس و کاهش شدید تمرکز می‌شوند. در هنگام تجربه کردن این موارد، به دلیل تعصب کاذب ممکن است کنترل امور از دست آن‌ها خارج شود. البته واضح است که تعصب کاذب و بیجا با تعصب منطقی متفاوت است. در ادامه، علل روان شناختی تعصب را بررسی می‌کنیم و توصیه‌هایی به دنبال کنندگان کانال‌های هواداری داریم.

تعریف طرفدار متعصب از نظر روان‌شناختی

فرد متعصب از نظر روان‌شناختی، دچار خطایی بنیادین است. او اجازه نمی‌دهد محتوای دانش و آگاهی‌های جدید با محتوای دانش و آگاهی‌های پیشین وی درگیر شوند و در تعامل باشند. از نظر پیازه (یکی از روان‌شناسان شناختی مشهور سوئیسی)، ذهن، اطلاعات رسیده از جهان خارج را بازسازی و تفسیر و تعبیر مجدد می‌کند تا آن را با چارچوب درونی خود منطبق کند. البته ممکن است این خصوصیت در یک فرد فقط در زمینه‌ای خاص بروز یابد مانند علاقه به یک تیم ورزشی که در نتیجه به آن فرد طرفدار متعصب خواهیم گفت.

دلایل نپذیرفتن ضعف شدن تیم مورد علاقه

از دید روان‌شناسان کمال گرا، فرد کارآمد و متعادل کسی است که آماده تجربه کردن است و حالت دفاعی ندارد. حالتی که این روزها بعضی طرفداران فوتبال